

κούτσουρο

κούτσουρο, το, ουσ. [<μσν. κούτσουρον <ίσως από το σπάνιο κόψουρον (= με κομμένη ουρά)], το κούτσουρο.

1. άνθρωπος άξεστος, αγράμματος, αμόρφωτος: «είχε και τον αδερφό του στη δεξίωση, αλλά τον έκανε ρεζίλι, μωρ' αδερφάκι μου, γιατί ήταν ντιπ κούτσουρο!». **2.** άνθρωπος που ζει μόνος του, χωρίς οικογένεια, το γεροντοπαλίκαιο: «να τι κατάφερε με τις παραξενιές του, έμεινε κούτσουρο κι όλοι τον λυπούνται». **3.** (υποτιμητικά για μαθητές) αυτός που δεν έχει επίδοση στα μαθήματα, που δεν παίρνει τα γράμματα, που είναι ανεπίδεκτος μαθήσεως: «ο πατέρας του αναγκάστηκε να τον σταματήσει απ' το σχολείο, γιατί ήταν κούτσουρο». Συνών. *κουμπούρας (2) / ντουβάρι (2) / στουρνάρι (4) / τούβλο (2)*. **4.** μεγάλο κομμάτι από ξεραμένο κορμό δέντρου, που, ανάλογα με το μέγεθός του, χρησιμοποιείται είτε για τραπέζι είτε για κάθισμα. Γνωστό έγινε από τον Τσιτσάνη το κέντρο διασκεδάσεως *Κούτσουρα του Δαλαμάγκα*, που υπήρχε στη Θεσσαλονίκη. (Λαϊκό τραγούδι: *πάμε τσάρκα στην Ακρόπολη, στη Βάρνα, κι από κει στα Κούτσουρα του Δαλαμάγκα· Μαριγώ θα σε τρελάνει ν' ακούσεις τον Τσιτσάνη να σου παίξει φινό μπαγλαμά*). **5.** μεγάλο κομμάτι από ξεραμένο κορμό δέντρου, που προσαρμόζεται σε τέσσερα ξύλινα πόδια και το χρησιμοποιεί ο χασάπης σαν τραπέζι για να κόβει τα κρέατα. (Λαϊκό τραγούδι: *μες τη χασάπικη αγορά ένα χασαπάκι, με την ελίτσα και τα φρύδια τα σμιχτά, όταν με βλέπει και περνάω από μπροστά του, τη μαχαιρίτσα του στο κούτσουρο χτυπά*). **6.** στον πλ. **τα κούτσουρα**, (στη γλώσσα της αργκό) τα χαρτονομίσματα αξίας, παλιότερα τα χιλιάρικα, και γενικά τα πολλά χρήματα: «όταν έχεις τα κούτσουρα, κάνεις ό,τι θέλεις».

- *έπεσα σαν κούτσουρο*, ξάπλωσα, ιδίως για να κοιμηθώ, πολύ βαριά από υπερβολική κούραση: «όλη τη μέρα ψόφησα στη δουλειά και, μόλις γύρισα στο σπίτι, έπεσα σαν κούτσουρο στο κρεβάτι». Συνών. *έπεσα σαν κουρσούμι*.

- *κάθεται σαν κούτσουρο*, βλ. φρ. *στέκεται σαν κούτσουρο*.

- *κοιμάται σαν κούτσουρο*, κοιμάται πολύ βαθιά και χωρίς να αλλάζει πλευρό κατά τη διάρκεια του ύπνου του: «όταν είναι κουρασμένος, κοιμάται σαν κούτσουρο».

- *μένω κούτσουρο*, **α.** μένω αμόρφωτος, αγράμματος: «τον καιρό που έπρεπε να πηγαίνει στο σχολείο, ήταν όλο κοπάνες, πώς να μη μείνει κούτσουρο!». **β.** μένω μόνος στη ζωή, μένω γεροντοπαλίκαιο: «είναι ο μόνος απ' την παρέα μας που έμεινε κούτσουρο».

- *μένω σαν κούτσουρο*, αισθάνομαι, δοκιμάζω μεγάλη έκπληξη, δεν πιστεύω στα μάτια μου, στ' αφτιά μου: «μόλις τον είδα να φιλιέται με τη γυναίκα του φίλου του, έμεινα σαν κούτσουρο».

- *στέκεται σαν κούτσουρο*, στέκεται συνεσταλμένος και άφωνος σε μια θέση, είτε γιατί δεν έχει κάτι να πει ή είτε γιατί βρίσκεται σε άγνωστο περιβάλλον: «έλα, μη στέκεις σαν κούτσουρο, πες κι εσύ κάτι! || ποιος είναι εκείνος ο νέος που στέκεται σαν κούτσουρο στη γωνιά;».